

**АНАЛИЗ НА КОНСТАТИРАНИТЕ ОТ ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВСС СЛУЧАИ НА
НАРУШАВАНЕ ПРАВОТО НА РАЗГЛЕЖДАНЕ
И РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В РАЗУМЕН СРОК
(01.04.2014 г. - 30.09.2014 г.)**

Анализът се изготвя в изпълнение на задължението на Висшия съдебен съвет по чл. 60м, ал. 2 от Глава трета „а” на Закона за съдебната власт (обн. ДВ, бр.50/03.07.2012 г.).

Съгласно чл. 60м, ал. 1 от ЗСВ, Главният инспектор всяко тримесечие изпраща на Висшия съдебен съвет данни за установените нарушения, а министърът на правосъдието - за изплатените обезщетения. На базата на тази получена информация ВСС на всяко шестмесечие анализира причините за нарушенията и приема мерки за тяхното отстраняване.

Главният инспектор на ИВСС е изготвил и изпратил отчет за установените нарушения на правото на разглеждане на делата в разумен срок за периода 01.04.2014 г. - 30.06.2014 г. През този отчетен период в ИВСС са постъпили общо **160** (сто и шестдесет) **заявления** (117 по граждански и 43 по наказателни дела). По постъпилите заявления, след извършени проверки са изготвени **139** (сто тридесет и девет) **констативни протокола**.

През вторият отчетен период (01.07.2014 г. - 30.09.2014 г.) в ИВСС са постъпили **общо 118** (сто и осемнадесет) **заявления** (71 по граждански и 47 по наказателни дела). Изготвени са **151** (сто петдесет и един) **констативни протокола**.

За разглеждания шестмесечен период (01.04.2014 г. - 30.09.2014 г.) **основателните заявления** по Глава трета „а” са **148** (сто четеридесет и осем) **броя** (99 по граждански и 49 по наказателни дела).

След анализ на получените данни за горния период за установените нарушения за разглеждането и решаването на делата в разумен срок и за изплатените обезщетения могат да се изведат следните констатации:

I.Органи на съдебната власт, пред които са се водили забавените производства.

В по-голямата си част производствата, по които са констатирани значителни забавяния, са започнали пред Софийския районен съд./извод, направен и в предходния анализ/ Пример в тази насока е заявлението с вх. рег. № РС-14-283/03.06.2014 г. по НОХД № 827/1989 г. и НОХД № 347/1991 г по описа на Софийския районен съд, по което е установено, че общия срок на движението на делото е 24 (двадесет и четири) години, 5 (пет) месеца и 26 (двадесет и шест дни). Заявителят претендира обезщетение в размер на 10 000 (десет хиляди) лева.

Налице са производства с констатирана по тях забава извън разумните срокове започнали в Софийския районен съд, преминали са през Софийския градски съд и са приключили пред Върховния касационен съд. Показателни за този извод са:

Заявление с вх. рег. № РС-14-105/28.02.2014 г. - гр.д. № 3383/1991 г. по описа на Софийския районен съд, в.гр.д. № 2405/2005 г. и в.гр.д. № 16098/2011 г. по описа на Софийския градски съд, гр.д. № 2481/2008 г. и гр.д. № 5857/2013 г. по описа на Върховния касационен съд. Производството е образувано по иск по чл.34 от ЗС и е с обща продължителност 21 (двадесет и една) години, 2 (два) месеца и 1 (един) ден. Заявителят претендира обезщетение в размер на 10 000 (десет хиляди) лева.;

Заявление вх. рег. № РС-14-44/27.01.2014 г. - гр.д № 1196/1993 по описа на Софийския районен съд, гр.д. № 1584/1999 г. и гр.д. № 7298/2012 г. по описа на Софийския градски съд и гр.д. № 6160/2009 г. по описа на Върховния касационен съд. Производството е образувано по повод на иск с правно основание чл. 192, ал.4 ЗТСУ и е с обща продължителност 20 (двадесет) години и 8 (осем) месеца. Заявителят претендира обезщетение, в размер на максимално предвиденото от закона. ;

Заявление вх. рег. № РС-14-141/19.03.2014 г., - гр. дело № 1325/1992 г. по описа на Софийския районен съд, гр.д №1341/1996 г. и гр.д. № 2708/1999 по описа на Софийския градски съд, гр.д. №3547/1997 г. по описа на Върховния касационен съд. Производството е образувано по иск, с правно основание чл. 108 от ЗС и е с обща продължителност 21 (двадесет и една) години 6 (шест) месеца и 18 (осемнадесет) дни. Заявителят претендира обезщетение в размер на 10 000 (десет хиляди) лева.

Наред със заявленията във връзка с производства с констатирана забава по тях извън разумните срокове, които започват в Софийския районен съд, преминават през Софийския градски съд и приключват пред Върховния касационен съд, има и редица заявления по повод забава извън разумните срокове в производства, започнали да текат в съдилища в страната, приключили пред по-горна въззивна инстанция /окръжен или апелативен съд/ или пред Върховния касационен съд.

По заявление вх. рег. № РС-14-181/03.04.2014 г. – сл.д. №269/1999-ОСлС Благоевград; пр.пр 1921/1999 г. – ОП – Благоевград, пр.пр. № 87/2003 – Районна прокуратура Благоевград; НОХД №1266/2008 г., НОХД №859/2009 г. и НОХД № 298/2010 г. – по описа на Районен съд Благоевград; ВНОХД № 263/2013 г. – по описа на Окръжен съд Благоевград, НД № 813/2014 г. по описа на Върховния касационен съд. Разглежданото наказателно производство е образувано за престъпление по чл. 156, ал. 2, т. 1 и 2, вр. ал. 1 и чл. 20, ал. 2 от НК, като заявителят е граждански ищец и частен обвинител по наказателното производство. Общата продължителност на наказателното производство е 14 (четиринадесет) години и 7 (седем) месеца. Заявителят претендира заплащане на обезщетение в размер на 10 000 лева.

Вторият пример е по Заявление вх. рег. № РС-13-250/06.06.2013 г. – сл.д. №69/1996 г., ОСслС- Пловдив, НОХД №264/96 и НОХД №17/2003 г. – по описа на Районен съд Пловдив, ВНОХД №2081/2010 г. – по описа на Окръжен съд Пловдив, н.д. №1579/2011 г. – по описа на Върховния касационен съд, НК, II НО. Производството е образувано по чл.198, ал.1 във вр. с чл.20, ал. 2 от НК и е с обща продължителност 15 (петнадесет) години 9 (девет) месеца и 8 (осем) дни. Заявителят претендира обезщетение, в размер на 10 000 (десет хиляди) лева.

Заявителят по заявление с входящ № РС-14-186/07.04.2014 г. – сл.д. №24/1995 г.- РСС Асеновград, пр.пр.№26/1995 г. – Районна прокуратура – Асеновград(обединено със сл.д. №1857/1992 г. – ОСС Ямбол, пр.пр. №2909/1992 г. – РП Ямбол, пр.пр. №308/1995 г. – ОП Ямбол); НОХД №295/2013 г.- по описа на Районен съд Ямбол е пострадал от наказателното производство. Разглежданото производство е образувано за престъпление по чл.252, ал.1 (отм.) вр.с чл.195, ал.1, т.3., вр. с чл.20, ал.2 от НК. Общата му продължителност е 18 (осемнадесет) години, 6 (шест) месеца и 25 (двадесет и пет дни). Заявителят претендира заплащане на обезщетение, в размер на 10 000 (десет хиляди) лева.

II. Причини, водещи до нарушаване на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

След анализ на приетите за основателни и разгледани по същество констативни протоколи за периода 01.04.2014 г. – 30.09.2014 г. отново се установяват констатираните и за предходните периоди основни причини, които водят до нарушаване на разумния срок при разглеждане на преписките и делата, а именно:

1. фактическа и правна сложност по преписките и делата/ съдебни делби, търговска несъстоятелност, данъчни престъпления и др./
2. лошо администриране на делата и несвоевременно обработване на документите от съдия - докладчика;
3. недостатъчно добра организация на съдебните процеси;

4.недостатъчно прилагане на предвидените от закона способности за дисциплиниране на участниците в процеса;

5.неспазване на предвидените от процесуалните закони срокове за постановяване на съдебните актове;

6.неправилно прилагане на материалния и процесуалния закон от съда, което е довело до неколкократно отмяна на постановените по конкретни дела решения от страна на по-горните инстанции;

7.непознаване от страна на магистратите на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, както и съдебната практика на Европейския съд за правата на човека;

8.голяма продължителност на наказателното производство на фаза досъдебното производство;

9. недостатъчно ефективен надзор на прокурорите над разследващите органи и безкритично удължаване на сроковете за разследване, без да се съобразяват е повтарянето на едни и същи формални причини за това.

10. честа смяна на разследващи органи по различни причини, честа смяна на наблюдаващите прокурори, неизпълнение на дадени указания от страна на разследващ орган;

11. неразкриване на извършителите на деянията;

12.недостатъчен контрол от страна на административните ръководители, с оглед правомощията им по чл. 80, ал. 1, чл. 86, ал. 1, чл. 93, ал. 1, чл. 106, ал. 1, чл. 142, ал. 2 от ЗСВ;

III. Отчет на министъра на правосъдието относно постъпилите заявления и изплатените обезщетения по реда на глава III "а" от ЗСВ за периода 01.10.2013 г. - 31.03.2014 г.

1. Основателни заявления - 77 броя.

2. Изплатени предложения за сключване на споразумения за изплащане на обезщетения в размери от 430 лв. до 10 000 лв. - 65 броя.

2.1. Отказ за сключване на споразумение - 0 броя.

2.2. Сключени споразумения – 20 бр. – 12 заявления, получени в МП за периода от 01.04.2014 г. до 30.06.2014 г. и 8 броя за периода от 01.07.2014 до 30.09.2014 г., включени в отчетния шестмесечен период.

Освен посочените сключени споразумения, в първото тримесечие от отчетния период е приключила и процедурата по сключване на още 42 споразумения по заявления, получени в МП до 01.04.2014 г., а във второто тримесечие – по сключване на още 38 споразумения по заявления, получени в МП до 01.07.2014 г.

2.3. Приети предложения със задействиана процедура по подписване на споразумения - 18 броя.

Към 30.09.2014 г. се изчакват отговорите на заявителите по 24 направени предложения за сключване на споразумения.

За целия шестмесечен период са изплатени 302 214 лв. обезщетения по сключени споразумения, 165 160 лв. за периода от 01.04.2014 г.-30.06.2014 г. и 137 054 лв. за периода между 30.06.2014 г. 30.09.2014 г.

IV. Изводи.

Налице е тенденция на намаляване на основателно подадените заявления. За разглеждания период техният брой – **148 (сто четиридесет и осем)** е намалял с **20 броя** ,в сравнение с констатациите на анализа за предходния период - 01.10.2013 г. - 31.03.2014 г. , за който **основателните заявления са 168 (сто шестдесет и осем) броя** .

Като обективна причина за тази тенденция следва да се посочи изтичането на сроковете определени с параграфи 8 и 9 от Преходни и заключителни разпоредби на ЗИД на ЗСВ / ДВ,бр.98 от 11 декември на 2012год./ - 6-месечен срок от влизането в сила на

изменението и допълнението на този закон за всички правоимащи по забавените производства приключили преди приемането му.

За в бъдеще време заявленията по реда на Глава трета "а" се подават в срока по чл.60а, ал.4 от ЗСВ - 6 -месечен срок от приключването на съответното производство с окончателен акт от граждани и юридически лица , чието право за разглеждане и решаване на делото в разумен срок е нарушено. Т.е. за да продължи тази тенденция на намаляване на броя на основателните заявления по този ред е необходимо предприемането на подходящи мерки за отстраняване на причините за нарушенията по забавеното разглеждането и приключването на делата.

Налице е повтаряемост на причините за забавените производства по висящите преписки и дела в страната във всички досегашни анализи на ВСС по чл.60м, ал.2 от ЗСВ, което причини са изведени в раздел II от настоящия анализ.

Към настоящия момент ВСС в изпълнение на задълженията си по чл.60м, ал.2 от ЗСВ е няколко решения: по протокол № 20/23.05.2013 г.; по протокол № 47/28.11.2013 г. и по протокол №35/24.07.2014 г. С първото решение на административните ръководители са препоръчани редица мерки, които да предприемат с цел недопускане на причини, водещи до неоснователно забавяне на производствата. Целесъобразно е да бъде напоменена на административните ръководители необходимостта от прилагането на решенията на ВСС по протокол № 20/23.05.2013 г., с цел недопускане на нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок. Наред с това Висшия съдебен съвет е възложил на горестоящите административни ръководители на органите на съдебната власт на всеки шест месеца да извършват проверки на делата и преписките за тяхното приключване на съответните инстанции в разумни срокове. При приемането на Анализа от ВСС през юли 2014 г. с решение от протокол №35/24.07.2014 на административните ръководители отново е обърнато внимание да спазват препоръчаните мерки отбелязани в предходните анализи. Следва да се отбележи също, че в решението на ВСС по приетия през м. юли 2014 г. анализ е отправена препоръка към НИП, с предложение в учебната програма на института да се заложи по разширено обучение на магистратите по практиката на Европейския съд по правата на човека във връзка с нарушения на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, както и на съдебните служители в съдилищата и прокуратурите – относно връчването на призовки и съдебни книжа по дела и преписки.

За изпълнението на горните решения на ВСС , Комисията по предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и взаимодействие с Инспектората към Висшия съдебен съвет е изготвила отделни анализи приложение към настоящия. Прави впечатление, че решенията на ВСС не са изпълнени от административните ръководители на Софийски районен съд и от Софийски градски съд -съдилища чийто забавени производства често присъстват в отчетите и анализите по реда на Глава трета „а” от ЗСВ.

С оглед на изложеното следва с ново решение на Висшия съдебен съвет да се отправи молба до административните ръководители на органите на съдебната власт след извършване на съответните проверки и синтезиране на резултатите на различните нива, същите да се изпратят във ВСС с цел обобщаването и анализирането им. Това решение и целящия се с него засилен контрол се налага с оглед на преодоляване на забавеното разглеждане и приключване на немалкия брой висящи дела и преписки в страната.

V. Предложения за мерки.

Въз основа на направените по-горе изводи Комисията по предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и взаимодействие с Инспектората към Висшия съдебен съвет следва да препоръча на Висшия съдебен съвет да вземе следните решения:

1. Напомня на административните ръководители, които не са изпълнили решението на ВСС по протокол № 35/24.07.2014 г., т. 48.5. и т. 48.6. в двумесечен срок да предприемат необходимите действия за изпълнението на същите.

2. Препоръчва на административните ръководители на органите на съдебна власт, съобразно правомощията им по чл. 80, чл. 86, чл. 114 и чл. 122 от ЗСВ, да извършат проверка на делата образувани преди 2012 г. и при наличие на недовършени такива да предприемат организационни мерки за тяхното приключване.

3. Напомня на административните ръководители да прилагат решенията на ВСС по протокол № 20.23.05.2013 г. с цел недопускане на нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

4. Изпраща настоящия анализ на Управителния съвет на НИП с предложение в обучителната програма на института да се заложи по-разширено обучение на магистратите по практиката на Европейския съд по правата на човека във връзка с нарушения на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, и на съдебните служители в съдилищата и прокуратурите – относно връчването на призовки и съдебни книжа по дела и преписки.